

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

TURIZM VA MEHMONXONA SOHASINING IQTISODIYOTDAGI O‘RNI

Turg'unova Zahroxon Rozimatjon qizi
“University of Business and Science” universiteti
Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
yo'nalishi Iqtisodiyot fakulteti 22/01 guruh talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada turizm va mehmonxona xo‘jaligining milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati, uning iqtisodiy rivojlanishga ta’siri hamda zamonaviy sharoitdagi rivojlanish istiqbollari tahlil qilingan. Turizm sanoatining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi, aholi bandligini ta’minlashdagi o‘rni, investitsiyalarni jalb qilish va xizmatlar eksportini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, O‘zbekistonda turizm va mehmonxona sohasini rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar ham ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: turizm, mehmonxona xo‘jaligi, iqtisodiyot, xizmatlar sektori, investitsiya, bandlik, turistik infratuzilma, iqtisodiy rivojlanish.

Kirish

Jahon iqtisodiyotida turizm eng tez rivojlanayotgan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Turizm nafaqat iqtisodiy daromad manbai, balki mamlakatning xalqaro imijini shakllantiruvchi muhim omil hamdir. Mehmonxona xo‘jaligi esa turizm sanoatining asosiy tarkibiy qismi bo‘lib, turistlarga sifatli xizmat ko‘rsatish orqali sohaning rivojlanishiga xizmat qiladi. Bugungi kunda ko‘plab davlatlar iqtisodiy o‘sishni ta’minlashda turizm va mehmonxona biznesiga alohida e’tibor qaratmoqda. Ushbu soha yangi ish o‘rinlari yaratish, valyuta

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

tushumlarini oshirish va hududiy rivojlanishni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Turizmning iqtisodiy mohiyati

Turizm – bu odamlarning dam olish, sog'lomlashtirish, biznes, ta'lim yoki boshqa maqsadlarda vaqtinchalik safarga chiqishi bilan bog'liq faoliyatlar majmuasidir. Turizm iqtisodiyotning ko'plab tarmoqlari bilan uzviy bog'liq bo'lib, transport, savdo, aloqa, qurilish va xizmat ko'rsatish sohalarining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi.

Turizmning asosiy iqtisodiy vazifalari:

- Milliy daromadni oshirish;
- Xorijiy valyuta tushumlarini ko'paytirish;
- Bandlik darajasini oshirish;
- Hududlarni rivojlantirish;
- Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash.

Mehmonxona xo'jaligining iqtisodiyotdagi o'rni

Mehmonxona xo'jaligi turizm infratuzilmasining eng muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Mehmonxonalar turistlarning vaqtinchalik yashashi, dam olishi va xizmatlardan foydalanishini ta'minlaydi.

Mehmonxona biznesining iqtisodiy ahamiyati quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- Yangi ish o'rinlari yaratadi;
- Soliq tushumlarini oshiradi;
- Xorijiy investitsiyalarni jalb qiladi;
- Mahalliy ishlab chiqaruvchilar bilan hamkorlikni rivojlantiradi;
- Xizmatlar sifatini oshiradi.

Mehmonxona xo'jaligi rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiyotning yuqori daromad keltiruvchi tarmoqlaridan biri hisoblanadi.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Turizm va bandlik masalalari

Turizm sohasi aholini ish bilan ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Turistik xizmatlar ko'rsatish jarayonida mehmonxona xodimlari, gidlar, transport xizmatlari, restoranlar va boshqa ko'plab mutaxassislar faoliyat yuritadi.

Turizmning bandlikka ta'siri:

- Bevosita ish o'rinlari yaratadi;
- Bilvosita ravishda boshqa tarmoqlarda ham bandlikni oshiradi;
- Yoshlar va ayollar bandligini ta'minlaydi;
- Mavsumiy ish imkoniyatlarini yaratadi.

Turizm va investitsiyalar

Turizm infratuzilmasini rivojlantirish katta hajmdagi investitsiyalarni talab qiladi. Mehmonxonalar, dam olish maskanlari, transport tarmoqlari va madaniy obyektlarga kiritilgan investitsiyalar iqtisodiy faollikni oshiradi.

Investitsiyalarning asosiy yo'nalishlari:

- Zamonaviy mehmonxonalar qurilishi;
- Turistik xizmatlarni raqamlashtirish;
- Transport infratuzilmasini yaxshilash;
- Ekoturizm va madaniy turizm loyihalari.

O'zbekistonda turizm va mehmonxona sohasining rivojlanishi

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Tarixiy shaharlar, madaniy meros obyektlari va tabiiy resurslar mamlakatning turistik salohiyatini oshirmoqda.

Turizmni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar:

- Vizasiz rejimlarning kengaytirilishi;
- Mehmonxonalar sonining ko'paytirilishi;
- Xalqaro turistik forumlar tashkil etilishi;
- Transport infratuzilmasining modernizatsiyasi;
- Elektron xizmatlarning joriy etilishi.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Turizmning ijtimoiy va madaniy ahamiyati

Turizm iqtisodiy foyda bilan birga ijtimoiy va madaniy rivojlanishga ham xizmat qiladi. Turistlar turli xalqlarning madaniyati, urf-odatlarini va tarixiy merosi bilan tanishadilar.

Turizmning ijtimoiy ahamiyati:

- Madaniyatlararo muloqotni rivojlantiradi;
- Tarixiy merosni asrashga yordam beradi;
- Hududlarning jozibadorligini oshiradi;
- Mahalliy aholining turmush darajasini yaxshilaydi.

Zamonaviy tendensiyalar va istiqbollar

Raqamli texnologiyalar turizm va mehmonxona biznesining rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Onlayn bron qilish tizimlari, mobil ilovalar va sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar mijozlarga qulaylik yaratmoqda.

Kelajakda quyidagi yo'nalishlar ustuvor bo'lishi kutilmoqda:

- Aqlli mehmonxonalar;
- Ekologik turizm;
- Raqamli marketing;
- Virtual sayohatlar;
- Sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar.

Xulosa

Turizm va mehmonxona xo'jaligi iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Ular mamlakat iqtisodiy o'sishini ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish, investitsiyalarni jalb qilish va xalqaro aloqalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonda ushbu sohani rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan islohotlar mamlakatning turistik salohiyatini yanada oshirishga xizmat qilmoqda.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qudratov G'. Turizm iqtisodiyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2022.
2. Alimuhamedov M. Mehmonxona xo‘jaligini boshqarish. – Toshkent, 2021.
3. Holloway J.C. Tourism Management. – London: Pearson Education, 2022.
4. Cooper C. Tourism: Principles and Practice. – London, 2023.
5. Goeldner C.R., Ritchie J.R.B. Tourism: Principles, Practices, Philosophies. – Wiley, 2021.
6. O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi Qonuni.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining turizmni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
8. Jahon turizm tashkiloti (UN Tourism) hisobotlari.
9. Turizm iqtisodiyoti bo‘yicha ilmiy maqolalar va monografiyalar.
10. Mehmonxona menejmenti bo‘yicha xalqaro tadqiqotlar.